

Kudsî hadîsler

İzmir’den Hasan Atik: “Kudsî hadis nedir? Bazı rivâyetlerde Peygamber Efendimiz (asm), Allah’ın sözünü naklediyor; bu sözler Allah’ın sözleri midirler? Kudsî hadislere örnek verebilir misiniz?”

Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâmın pâk gönlüne nazil olan vahiy, iki türlü tezâhür etmiştir:

1-Vahy-i metlûvv: Okunan, tilâvet olunan, namazda kıraat olunan, sözüyle, üslûbuyla, ifâde şekliyle, kelâmıyla, mânâsıyla Allah’a ait olan vahiydir. Üslûbu, lafzı, telaffuz biçimi, söyleyiş tarzı, harf, kelime ve cümle kurgusu mu’cize olan Kur’ân’ın her bir âyeti bu sınıftandır. Namazda okunurlar. Kıraati ve tilâveti ibâdettir. Başka bir ifâdeyle, Allah-ü Zülcelâl’in, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma sözüyle, kelâmıyla, lafzıyla, özüyle, mânâsıyla her biçimi Kendi Zât-ı Ulûhiyetine mahsus olmak üzere nazil buyurduğu vahye “Kur’ân” diyoruz.

2-Vahy-i gayr-i metlûvv: Okunuşuyla, tilâvetiyle, lafzıyla, cümle yapısıyla, söyleniş biçimiyle değil; mânâsıyla, özüyle, içiyle, sâfiyetiyle, pâklığı ile Allah’a ait olan vahiydir. Bu tür vahiylerin cümle kalıbına dökülmesi, telaffuz edilmesi, lafzı, ifâde biçimi, söyleyiş tarzı Resûl-i Ekrem Efendimize (asm) aittir. Namazda kıraat olarak okunmazlar. Bunlar da iki kısımdır:

1-Kudsî Hadîs: Cenab-ı Hakk’ın, Kur’ân’dan başka, Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâma nâzil buyurduğu, Kendi Zât-ı Ulûhiyetine mahsus, heybetli, kudsî, rubûbiyetinin azametini, tasarruflarının ihâtasını, Kendi Zâtının ve sıfatlarının büyüklüğünü, rahmetinin eşsizliğini, ihsân ve ikrâmının bolluğunu ifâde eden mânâlardır. Peygamber Efendimiz (asm) bu mânâları nübüvvet ehliyetiyle kendi cümle kalıplarına dökmüş ve bizlere nakletmiştir. Hadis literatüründe bu tür hadislere “kudsî hadis, rabbânî hadis veya ilâhî hadis” denir.

2-Nebevî Hadîs: Cenâb-ı Hakk’ın, Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâma nazil buyurduğu sâir mânâlara ve vahiylerle ise,—ki bunları da Peygamber Efendimiz (asm) kendi ifâde kalıplarına dökmüştür- “nebevî hadis”, yani Hazret-i Peygamberin (asm) sözü denmektedir.

Kudsî hadislerin başlangıç kısımlarında, “Allah dedi ki...”, “Aziz ve Celil olan Allah şöyle buyurdu...”, “Allah diyor ki:...”, “Rabb’iniz diyor ki:...”, “Rabb’iniz ne diyor biliyor musunuz?” gibi hadisler, mânâ itibarıyla Allah’ın yüce tasarruflarını anlatan bir “Allah sözü” olduğunu vurgulayan ifâdeler yer alır. Bu tür hadisler Kur’ân’da değil; hadis kitaplarında hadis usûlüne uygun rivâyetlerle zikredilmişlerdir.

Kudsî hadislere misaller verelim:

***Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm bir gün ashâbına (ra):

“Rabb’iniz ne buyuruyor biliyor musunuz?” diye sordu.

Ashâb-ı Kirâm (ra): “Allah ve Resûlü daha iyi bilir” dediler. Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm):

“Rabb’iniz buyuruyor ki: ‘Kim ki bütün erkân ve şartlarına riâyet ederek namazı vaktinde kılsa, Benim onun için bir ahdim vardır: Onu Cennete koyarım. Kim ki namazın erkân ve şartlarına riâyet etmez ve namazı vaktinde kılmazsa Benim onun hakkında bir sözüm yoktur; dilersem cehenneme koyarım, dilersem cennete.”¹

***Ebû Hüreyre’nin (ra) rivâyetiyle, Resûlullah Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm buyurmuştur ki: “Allah şöyle buyurdu: ‘Rahmetim gazabımı aştı.”²

***Yine Ebû Hüreyre (ra) rivâyet etmiştir: Resûlullah (asm) şöyle buyurdu: “Aziz ve Celil olan Allah buyuruyor ki: “Ben kulumun zannı üzereyim. (Beni anlayışına göre kulumla muamele yaparım.) Kulum beni andığı zaman, muhakkak onunla berâber olurum. O Beni gönlünde gizlice zikrederse, Ben de onu bu sûretle anarım. Eğer o Beni bir topluluk içinde zikrederse, Ben de onu o topluluktan daha hayırlı bir cemiyet içinde anarım. Kulum Bana bir karış yaklaşırsa, Ben ona bir arşın yaklaşıyorum. Kulum Bana bir arşın yaklaşırsa, Ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. Eğer o Bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak varırım.”³

***Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm buyurdu ki: “Aziz ve Celil olan Allah meleklerine şöyle emrediyor: ‘Kulum fenâ bir iş yapmak istediğinde hemen bu irâdesini defterine kaydetmeyiniz. Tâ ki gerçekleştirmedikçe. Eğer gerçekleştirirse, o yaptığı fenâlığın bir mislini yazınız. Eğer benden çekinerek yapmaz ve bırakırsa, ona bir sevap yazınız. Fakat kulum bir iyilik yapmak isterse ve yapamazsa, ona bir sevap yazınız. Eğer yaparsa, on misli ile yedi yüz misline kadar sevap yazınız.”⁴

***Ebû Zer (ra) dedi ki: Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Aziz ve Celil olan Allah şöyle buyuruyor: “Her kim bir iyilik ile gelirse, ona getirdiği iyiliğin on katı

vardır, bir de Ben artırırım. Her kim bir kötülükle gelirse, onun cezâsı kendi gibi bir günahdır. Ya da Ben onu bağışlarım. Her kim yeryüzü dolusu günahlarla Bana gelirse, hiçbir şeyi Bana ortak koşmamış olduğu sürece, bir o kadar mağfiret ve bağışlama ile onu karşılarım.” (5)

***Ebu İdris el-Havlânî, Ebu Zerr'den(radıyallahu anh) anlatıyor: “Resulullah Aleyhissalâtu Vesselâm, aziz ve celil olan Rabbinden naklen anlattığına göre, Rabb Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Ey kullarım! Ben nefsim zulumü haram ettim, onu sizin aranızda da haram kıldım. Öyleyse birbirinize zulmetmeyin. Ey kullarım! Hidayet verdiklerim dışında hepiniz dalâlettesiniz. Öyleyse benden hidayet isteyin de size hidayet vereyim! Ey kullarım! Benim yedirdiklerim hariç, hepiniz açlarsınız. Öyleyse benden yiyecek isteyin de size yiyecek vereyim! Ey kullarım! Benim giydirdiklerim hariç hepiniz çıplaklarsınız! Öyleyse benden giyinme talep edin de sizleri giydireyim! Ey kullarım! Sizler gece ve gündüz hata işliyorsunuz. Ben ise bütün günahları affederim. Öyleyse benden mağfiret talep edin de sizleri bağışlayayım. Ey kullarım! Bana zarar verme mevkiine ulaşamazsınız ki bana zarar veresiniz! Bana fayda sağlama mertebesine de ulaşamazsınız ki bana menfaat sağlayasınız. Ey kullarım! Şayet sizlerin öncekileri, sonrakileri; insî olanları, cinnî olanları hepsi de sizden en muttaki bir insanın kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümde hiç bir şeyi zerre miktar artırmazdı. Ey kullarım! Eğer sizin öncekileriniz ve sonrakileriniz, insî olanlarınız, cinnî olanlarınız sizden en günahkâr bir kimsenin kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümde zerre kadar bir eksiklik meydana getirmezdi. Ey kullarım! Eğer sizlerin öncekileri ve sonrakileri insî olanları, cinnî olanları bir düzlükte toplanıp bana talepte bulunsaydınız, ben de her insana istediğini verseydim, bu, benim nezdimde olandan, iğnenin denize batırıldığı zaman hasıl ettiği eksilme kadar bir noksanlık bile meydana getirmezdi. Ey kullarım! Bunlar sizin amelleriniz, onları sizin için sayıyorum. Sonra bunların karşılığını size ödeyeceğim. Öyleyse sizden kim bir hayırla karşılaşırsa Allah’a hamd etsin. Kim de hayır değil de başka bir şey bulursa, kendinden başka bir kimseyi kınamasın, başına geleni kendinden bilsin.”6

Dipnot:

- 1-Dârimî, Salât, 24;
- 2-Buhârî, Tevhid, 2182;
- 3-Buhârî, Tevhid, 2183; Müslim, Tevbe, 1, 21;
- 4-Buhârî, Tevhid, 2184;
- 5-Müslim, Tevbe, 22;
- 6-Müslim, Birr 55, (2577); Tirmizî, Kıyamet 49, (2497).